

У ПОСЕТИ ДАМАМА ИЗ ПОРОДИЦЕ МИШИЋ

ЗЛАТНЕ РУКЕ ТРИ ГРАЦИЈЕ

Бака Драгица је прва узела у руке игле за плетње, још као девојка. Са непуних седам година придружила јој се кћи Милица, која и тка, пустају вуну, везе и шије. А веште руке има и унука Ивана, студент географије и грнчар из љубави

Ивана за грнчарским точком

Јелена БОШКОВИЋ
Фото: „Етномрежа“

Зујање грнчарског точка најчачава шкрипање чисте вунце затегнуте на ручном разбоју. Тик до пећи за печење глине седи двадесетогодишња Ивана Мишић. Руке јој вешто клизе по обрисима извајане чиније. Бели зид је дели од њене мајке Милице, загледање у тек завршену тканицу. Чврсто истакан појас традиционалне српске ношње. Овако у четири руке, већ пет година заредом, настају оригиналне рукотворине у занатској радионици „Јефимија“ у Великом Градишту. - Од 2005. године кад су представници „Етномреже“, струковне организације же-

на које се баве израдом традиционалних рукотворина, организовали обуку и помогли нам да отворимо радионицу, боримо се да спасемо наше културно наслеђе и старе занате - почиње разговор Милица Мишић.

Спасла је ова педесетогодишња дама од заборава ткање, плетење, шивење, вез, златовез, пуствовање вуне са којима другује више од четири деценије.

Штрикане хаљине за лутке

У родном Штрпцу, недалеко од Доњег Милановца, одрасла је Милица уз звекет игала мајке Драгице. Непуних седам годи-

У овој скромној задрузи за сваког има да се нађе понешто: од сувенира до ткањца

на је имала кад се одважила да и сама узме плетиво у руке.

- Често смо се селили у то време, отац Драгољуб који је радио столарију морао је да иде на терен. Једно време смо живели и у Зрењанину. На крају није желео више да се сели, па смо се тако нашли у Великом Градишту.

Од малих ногу је, како каже, "крала" занат од мајке. Покушавајући да похвата бодове које је искусна плетилца Драгица вешто низала, нешто унутра говорило је Милица да може да научи. И научила је.

Прво су из њене "радионице", разуме се, изашле штрикане хаљинице за лутке. Касније су им се придружиле хеклане шустикле и постељина.

У седмом разреду основне школе желео је отац Драгољуб да је упише на курс за шиће, али због година нису хтели да је приме. Помало љут, својој мезимици купно је прву машину.

- Међутим, иако сам добро шила и плела, у Великом Градишту нисам имала много избора што се школе тиче. Било је тако за сву децу из радничких породица, које родитељи нису могли да школују ван града. Другачија времена су била. Тако сам се и уписала у средњу економску школу.

Занате је брзо заменила бројкама. Са дипломом економског техничара осам година је радила као књиговођа Комуналног предузећа "Стандард". Кад је крајем осамдесетих година у Градиште стигла кожна конфекција "Мода", без много размишљања рекла је збогом књиговођству.

Није само "Мода" променила из корена Миличин живот већ и њене мајке Драгице. Уз ћерку, са четрдесет година први пут се запослила.

- Петнаест година смо радиле са креаторком Мирјаном Марић. Била сам моделар, организовала производњу, цртала шеме за

џемпере, а мама је радила као плетилца. Златна су то времена била. Чак смо одлазиле да помогнемо отварање погона за штрикање у Великој Хочи на Косову.

После десетина "Златних кошута", престижне награде бројних сајмова моде, конфекција је затворена.

- Кад је фирма пропала званично 2009. године, наставила сам да ручно радим трикотажу. Било је ту свега, од хаљина, мантила, џемпера, шалова, сукњи...

Ткаља у четрдесетој

Није губила ова дама наду. У свет рукотворина 2006. године улази и њена старија кћи Ивана. У Манаковој кући у Београду, студенткиња географије завршила је курс грнчарије.

Бака Драгица плетиво је заменила цвџом

- Ивана је од малих ногу показивала интересовање за плетење и шиће. Није било велико изненађење за нас кад се одлучила за керамику. Некако смо генерацијски заједно у старим занатима. Породична традиција нам је, изгледа, у домаћој радности.

Исте године, Милица се са четрдесет пет година први пут опробала у ткању на обуци коју је у Градишту организовала "Етно-мрежа". Да је добро савладала и разбој, говори и прошлогодња награда медија и специјално признање дипломатског жирија

Оригинално рукотворинo од пустоване вуне

са изложбе "100 жена 100 минијатура" у Београду. Разговору се придружује и кћи Ивана.

- После курса у Београду, одлазила сам у Чешљеву Бару, село наомак Великог Градишта са стогодишњом грнчарском традицијом. Доста ми је помогло да савладам технику, која је за овај занат и најважнија - кратко објашњава наша саговорница.

Од тада се под будним оком мајке Милице нижу чиније, шоље, свећњаци, медаљони... Придуже им се и оригиналне тканице са дрвеним или керамичким дугметом, шалови од пустоване вуне, кале, златовез...

- И млађа кћи Тамара има златне руке, али се она више посветила животињама због којих је уписала студије ветерине - додаје мама Милица.

Данас је шездесетогодишња бака Драгица у заслуженој пензији. Љубав према иглама заменила је оном према цвџу, које гаји у својој башти. А да ли кратка реченица велики град иште из легенде о трговцу и двоколицама, по којој је град на Дунаву, жељан нове робе, добио име, и даље важи?

- Још не можемо сами себе да издржавамо јер је Градиште, ипак, мало место. Али имамо вољу, боримо се да сачувамо старе занате од заборава. За то треба велика љубав и пожртвовање. Неке ствари у животу човек не може да наплати. ■

